

Budte svätí...

Mohol by byť za svätého vyhlásený Svätopluk? Vraj už takýto návrh bol. Iný povedal: Nie je to potrebné, veď má svätosť vo svojom mene, je svätý pluk. Slovenské slovo *svätý* má rovnaký koreň ako svižný, nemecký koreň *geschwindt*, rýchly. Potom by bol Svätopluk rýchly v pluku a nie svätý v našom náboženskom zmysle. Ale o to nejde. My sa pýtame, čo znamená svätý v biblickom a kresťanskom zmysle.

Hebrejčina používa slovo *godeš*. Ten sa používal o veciach a miestach, ktoré patrili božstvu. Človek s tým nemôže disponovať iba ak so súhlasom božstva a podľa pravidiel, ktoré bohovia ustanovia. Vystihuje to výraz v modernej slovenčine „posvätný“. Napr. posvätný háj, posvätná bohoslužobná nádoba, posvätné obrady.

Pohanské mytológie sa pokúšali vysvetliť, ako posvätnosť vznikla. Bolo to napr. tak, že nejaký boh putoval svetom, ale nakoniec sa usadil na nejakom návrší, kam sa ťažko vstupuje. Čo to vzbudzuje v človeku? Na prvom mieste je to strach. Z druhej strany takéto miesto láka nejakú sa tam dostať, vystúpiť na Olymp, uvidieť, či sú tam naozaj bohovia.

To sú však pohanské mytológie. Starozákonní židia ich poznali zo styku s okolitými národmi. Bolo im však prísne zakázané, aby sa týchto pohanských obradov zúčastňovali. Pre židov platila dogma, že jedine je svätý JAHVE, Boh Izraela. Sväté a nevysloviteľné je jeho meno i celá jeho bytosť. No súčasne nie je ďaleko od ľudí, je uprostred Izraela.

Aké ma Boh vlastnosti? Akými slovami označiť jeho svätosť? Prorok Ozeáš (11,9) interpretuje jeho slová: „Ja som Boh a nie človek, svätý uprostred vás.“ Je to negatívna definícia, ktorá hovorí niečo pozitívne. Boha poznávame z človeka, ale musíme si odmyslieť všetky slabosti, ktoré vidíme na ľuďoch: hriech, zlé náklonnosti, neschopnosť vykonať to, čo by sme chceli. Nemôžeme sa teda s Bohom porovnávať. To bol najväčší hriech, akého by sa dopustil človek. Takými chceli byť pohanskí tyrania a prehlasovali sa v svojej pýche za bohov. Ako sa mal zachovať voči Bohu zbožný žid?

Je to vyjadrené v zjavení proroka Izaiáša (Iz 6, 1.3): „V roku, keď zomrel kráľ Oziáš, videl som Pána sedieť na vysokom a vznešenom tróne; lem jeho rúcha naplnil chrám. Nad ním stáli serafíni; každý mal po šesť krídel: dvoma krídlami si zakrývali tvár, dvoma si zakrývali nohy a dvoma lietali. A jeden druhému volal: Svätý, svätý, svätý je Pán zástupov, celá zem je plná jeho slávy.“

Prorok si myslí, že musí zomrieť, pretože prenikol do posvätného tajomstva, videl Boha človek, ktorý je nečistý (v. 6). Ale v nasledujúcom čítame, že mu jeden zo serafínov žeravím uhlíkom očistil pery, aby mohol hovoriť s Bohom. Pomníme sa teda do jeho služby a vzápätí počuje svoje povolanie: „Chod a povedz tomuto ľudu...!“ Má teda v božom mene hovoriť s ľuďmi. Zjavuje sa tu zvláštny vzťah, ktorý môže človek dosiahnuť so svätým Bohom. Ak sa ľudská nedokonalosť očistí, človek môže s Bohom nadviazať rozhovor a Boh mu dá účasť na tom, čo on sám chce vykonať.

Čo chce vykonať Boh na prvom mieste? Starý zákon hovorí: Zjaviť svoju slávu. Božia svätosť je totiž ako slnko, ktoré zažiarí a osvieti celý svet. Židovský národ bol povolaný, aby sa na ňom Božia sláva zjavila, aby bola videná v jeho histórii. Keď teda židia v božoch neviditeľne víťazili, okolité národy to videli a Božia sláva sa šírila po celej zemi.

To všetko sa dialo v podobenstvách. Keď prišla plnosť časov a krok k Novému zákonu, svätý Boh prišiel medzi svoj ľud v spôsobe vtelenia. Ako sa to stane? Pýtala sa Mária anjela pri zvestovaní. Anjel, Boží posol, ju uistil: „Duch svätý na teba zostúpi a moc Najvyššieho ťa zatieni. Preto i tvoje dieťa bude sväté a bude sa volať Božím synom.“ (Lk 1, 35). Svätý Ján k tomu dodáva: „Videli sme jeho slávu, slávu, akú má od Otca jednorodný Syn, plný milosti a pravdy.“ (Jn 1, 14) To tajomstvo bolo spočiatku skryté v tichom nazaretskom živote. Ale sotva Ježiš začal kázať, aj človek posadnutý zlým duchom, ktorý mal z neho strach, vykrikoval: „*Niem, kto si, si Božím svätým*“ (Mk 1,24).

Z toho všetkého vyplynul pre ľud dôsledok. Už v Starom zákone dostali ľudia napomenutie: „*Budte svätí, pretože ja, váš Boh, som svätý*.“ (Lev 19,2) Tým viac platí toto napomenutie pre Ježišových učeníkov. Čítame v liste Petra (2,9): „*Ste vyvolaný národ, kráľovské kňazstvo, svätý národ, pretože ten, ktorý si vás vyvolil, je svätý*“ (1,15) U svätého Pavla sa všetci kresťania často nazývali svätými. Píše napr. Korintanom: „*Božej cirkvi v Korinte, posvätným v Kristovi Ježišovi, povolným svätým*“ (1 Kor 1,2) Sú povolaní, aby vlastnou svätosťou zjavovali Božiu slávu. Kanonizovaní svätí sú tí, na ktorých je to dobre viditeľné. Ale životný program je rovnaký pre všetkých: Žiť tak, aby sa zjavila sláva Otca, Syna i Svätého Ducha. *po*

